

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrto leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katal. šikovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inšerate in reklamacije. — Za inšerate se plačuje od enostopne petivrate za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglašne primeren popust. Inšerate se sprejemajo do srede jutraj. — Ne-raprtne reklamacije so poštnine proste.

Davek na pivo in stališče kmetov.

Proračun štajerske dežele izkazuje primanj-ljaja 3.700.000 kron. Večina v deželni zboru je mislila, na kak način bi pokrila celi primanjkljaj, oziroma vsaj del tega primanjkljaja. Imela je dve po-ti: ali zvišati doklade, ki znašajo sedaj 50%, za okroglo 15–20%, ali pa zvišati doklado na pivo, ki znaša sedaj 2 K pri hl ali 2 vin, pri litru, na 4 krone pri hl ali 4 vin. pri litru. Večina v deželni zboru pa ni mislila ubrati ene izmed omenjenih poti, temveč je nameravala zvišati letos deželne doklade za okroglo 20%, prihodnje leto pa še zvišati doklade na pivo. Če bi se ta nakana nemško-nacionalne večine posre-čila, bi dobila sredstva za pokritje primanjkljaja in bi gospodarila naprej v škodo — kmečkemu ljudstvu, v škodo slovenskega naroda. Kaj je mar zastopnikom mesi, velike obrti in trgovine, delavcev itl., da kme-tu ni mogoče plačevati višjih deželnih doklad, kaj je mar poslanecem, ki ne zastopajo kmečkemu ljudstvu, še kmečki stan propade; oni le želijo, da sami in njih volilci dobro izhajajo, račun za njih udobno življenje pa naj — plača kmet.

Poslanci S. K. Z. so, kakor drugokrat, tudi to-krat stali na straži za pravice kmečkemu ljudstvu. Njih spretnemu nastopu se imamo zahvaliti, da je oči-vnjena nevarnost, da se tako občutno zvišajo dežel-ne doklade; poslanci S. K. Z. so dosegli, da se je sklenilo, zvišati doklade na pivo.

Sedaj pa nastane vprašanje: Ali je zvišanje doklade na pivo za spodnještajerske kmete škodljivo ali ne? Z zvišanjem doklade na pivo bo dobila naša dežela vsako leto nad 1 milijon kron novih dohodkov. Ako se ne zviša doklada na pivo, bi morali plačevati vsi davkoplačevalci 15 do 20% višje deželne doklade, katere bi se naložile na zemljiški, hišni in obrtni da-vek. Skodo bi trpeli, ako se doklade na davke zviša-jo, vsi kmetje in obrtniki, vsled zvišanja doklade na pivo pa ne bodo imeli nobene take škode. Pribiti mo-ramo, da piše naše kmečko ljudstvo zelo malo pivo, saj ima sadne in vinske pijače več ko dovolj. Kdor pa je poseben ljubitelj piva, pa ne bo gledal, če bo pri litru plačal 1 krajcar več.

Kaj pa kmetje v Savinjski dolini, ki prideluje-jo hmelj? Dokazano je, da se ni nikjer, kjer so se sklenili davki na pivo, znižalo uživanje piva, dokaza-no je, da na ceno hmelja prav nič ne upliva dejstvo,

ali ima kaka dežela davek na pivo ali ne, temveč se cena hmelja določa po množini in kakovosti pridelka po celem svetu, dokazano pa je tudi, da gre davet de-setin vsega štajerskega hmelja izven dežele, se izven dežele uporabi; vsi hmeljarji prav dobro vedo, da se nikdar ni nobeden kupec ponujal nižjih cen za hmelj, če je kupil istega za kako deželo, v kateri imajo do-klade na pivo ali pa višje cene, če je kupil hmelj za deželo, v kateri takega davka ni. Kdor smatra da-vek na pivo iz strogo gospodarskega stališča, mora odkrito priznati, da zvišan davek na pivo ne bo up-lival ne na uživanje piva, ne na ceno hmelja in da torej niso z novim davkom na pivo popolnoma nič pri-zadeti savinjski hmeljarji.

Poglejmo si sedaj ostudno početje celjskih libe-ralcev. Njih veleumna politika obstoji v tem, da na-sprotujejo vsemu, kar trezno misleči in za blagor kmečkemu ljudstvu vneti poslanci S. K. Z. za dobro spoznajo.

Celjski liberalci so proti davku na pivo, ker so poslanci S. K. Z. zanj. Stavimo lahko glavo, da bi bili oni za davek na pivo, ako bi mu naši poslanci nasprotovali. Če bi pa naši poslanci prepustili celo zadevo večini zbornice, da bi sklenila ona zvišanje doklad, bi pa vpili liberalci, da naši poslanci ne va-rujejo koristi svojih volilcev. Celjski liberalci mislijo, da bodo s hinavskim nasprotovanjem davka na pivo pridobili zaupanje v Savinjski dolini, katero so po-polnoma izgubili. Ne verjamemo, da se bodo resni mo-že, ki trezno presodijo celj. zadevo, vseliti na lim liberalcev. Pošteno kmečko ljudstvo je obsojalo, obso-ja in bo obsojalo nepošteno, naravnost otročje smeš-no politiko celjskih liberalcev. Naši poslanci so po resnem preudarku, natančno uvažujoč razmere vseh spodnještajerskih kmetov, glasovali za zvišanje dav-ka na pivo; niso s tem kmečkemu ljudstvu nič škodo-vali, pač pa so ga obvarovali jako občutnega zviša-nja deželnih doklad.

Politični ogled.

— Deželni zbori. Galiski deželni zbor je skli-can na 11. dalmatinski in koroški na 17. januarja 1910.

— Ogrsko. Lukač, ki ga je, kakor smo poročali v zadnji številki, določil cesar za ministrskega

predsednika, ni dosegel sporazuma z Justom. Sedaj hoče sklicati Lukač voditelje vseh strank k posveto-vanju, da dožene, katere stranke bi novo ministrstvo podpirale in če bi našlo ministrstvo večino v zborni-ci. Lukač je izjavil poročevalcu nekoga dunajskega lista, da se je začel zopet pogajati, predvsem z mi-nistroma Andrašijem in Kašutom. Ni se izgubil upa-nja, da sestavi ministrstvo, v katerem bodo zastopa-ne vse stranke. Ako posvetovanje ne bo imelo uspe-ha, potem se bo državni zbor razpustil in poskusilo se bo, z novimi volitvami ustvariti večino v zbornici.

— Za balkanske zveze. Turški finančni minister Dšavid beg je prinesel srbskemu kralju Petru sulta-novo pismo, s katerim ga sultan pozivlja, naj ga po-seti v Carigradu. Zdi se, da odide kralj Peter v Ca-rigrad meseca februarja ter se tedaj sestane tamkaj z bolgarskim carjem Ferdinandom, ki ob istem času poseti sultana. Govori se tudi, da pride ruski car za-četkom februarja v Carigrad ter bi se ob tej priliki položil temelj balkanski zvezi.

— Kreta. Položaj se je zopet zelo poostiril, in sicer vsled tega, ker je nova vlada prisegla zvestobo grškemu kralju. Turška vlada baje nikakor ne bo do-volila, da bi kaka krečanska vlada komu drugemu prisegala zvestobo kot turškemu vladarju. Turška vlada krečanskemu ministru sicer ne mara delati sit-nosti, zahtevati pa mora, da se upoštevajo sultanove pravice na Kreti. Velevladi, ki so šele pred kratkim uredile razmere na Kreti, se bodo v slučaju kakoga spora gotovo postavile na stran Turčije.

— Grško. Vojaška zveza zahteva zopet od vla-de, da mora grške poslanike v Parizu, na Dunaju, v Rimu in Berlinu namestiti z drugimi osebami.

Mala politična naznanila.

Dne 31. decembra: V prometu med Av-strijo in Bosno nastopi z novim letom brezprapno stanje. — Na srbsko-hrvaški meji pri Rodovi so pred nekaj dnevi napadli Arnavti srbsko ogledno četo. V boju, ki se je nato začel med Arnavti in Srbi, je bi-lo izmed Arnavtov pet ranjenih in dva ubita. Srbi so izgubili dva orožnika. — Rumunski ministrski pred-sednik, o katerem smo poročali, da je bil pred krat-kim od nekega delavca napaden in nevarno ranjen, je podal ostavko. — Turški poslanik v Rimu Hakkibej bo namesto Hilmi-paše imenovan za velikega ve-zirja.

PODLISTEK.

Novi davek.

(Vesela povest. Prosto iz nemščine Starogorski).

Tesno je prihajalo Cirošu, kmetu na Rovjem, ko je gledal svoje otroke, tanta in sedem deklet, tes-no ne le v hiši, ampak tudi pri sru. Kaj naj počne s temi vsemi? Posvetbo dobi Jurček, ali sedem dek-let? Sedaj so bile v starosti med 18. in 30. letom, ko že sliši vsaka kam drugam. To bi bilo seveda lahko, če bi dal vsaki nekaj tisočakov in če bi bile, kakor so druga dekleta, namreč vsaj nekoliko lepe. Ali — nu, nočem govoriti, — ako bi se namreč razpisala nagrada za „najgrše ženske“, bi se te gotovo prepirale, katera jo dobi. Torej v takih položajih bi študi-ral vsak oče, kaj mu je storiti. In poleg tega so še dolgočasne, kakor štiridesetdanski post in brez živ-ljenja, kakor breskev po zimi. Mesto krvi imajo go-tovo vodo v žilah.

Ali tako ostati ne more. Jurček bi že rad sam gospodaril in se oženil.

„Ne gre,“ mu zatrjuje oče. „Najstarejši sestri morata prej proč, ker sta jeli postajati že sitni. Kaj naj počne mlada sinaha pri teh dveh? Ze prvi dan ti pobegne ali pa ju vrže iz hiše. In za ven metati nisem zredil otrok.“

Svet je bil drag. Kar pride Cirošu na misel Slanjačev Lujz. Bil je to kaj umit patron, namreč u-pokojen žandar s precejšnjim trebuhom. Pravili so, da je šel samo radi trebuha v pokoj. Hodil je od kmeta v krčmo, in od tod h kmetu, mešetaril in rogo-vilil ter sklepal kupčije. Tudi kot ženitvanjski posve-tovalec je bil kaj dober.

Z rokami mu ni bilo treba delati za vsakdanji kruhi, ker so delala vse to usta. Govoril je, kot bi po-slušal zvečer žabe v mlaki in ljudi opehariti je imel poseben talent.

Na tega se je obrnil Ciroš v svoji sedmeri ne-volji. „Ali veš za kakega ženina z. moja Katice in Suzano? Za vsako bi bil že čas, da pride pod streho.“

„To je drugo vprašanje,“ odvrne Lujz. „Ne vem, kdo bi bil?“

„Nu, če malo pomisliš in ti rečem, da za vsa-ko, kateri dobiš moža, ti izplačam petdesetak, boš men-da kaj našel. Petdesetak ni slaba reč in dvakrat pet-deset je sto.“

„Čakaj, da premislim. Čambel bi rad eno, a ta rabi denar. Hrast bi se tudi rad ženil, pa ta zopet no-če denarja, ampak lepoto. Ta dva nista za tvoji hčeri. — Stoj, že vem... V Mlaki sta dva, že sicer ma-lo starejša in tudi svojevoljna. Sicer pa še neoženje-na. Ne vem, se mislita ženiti ali ne.“

„Naj mislita ali ne, saj ju lahko nagovoriš. To je tebi malenkost — in pomisli, dva petdesetaka!“

Lujz bi imel seve denar prav rad, posebno, ker se uprav sedaj prisluži tako težko.

„Bom poskusil, če se da kaj narediti.“

Ciroš je bil zadovoljen. Vedel je, da Slanjač stori svoje.

Ta pa seve ni branil.

Tam v vasi mlaka, tik zgoraj pri gozdu sta stali kmetiji. Ena je spadala Cahariji, druga Marti-nu. Caharija in Martin nista bila samo sosed, am-pak tudi dobra prijatelja. Ze kot dečka sta bila ved-no skupaj, ker v vas je bilo predaleč. V šolo sta šla navadno vsakih štirinajst dni enkrat, ker nista imela pravega veselja. Rastla sta skupaj in se tudi skupaj

postarala. Za vojaka ni bil nobeden in tako sta se videla 40krat 365 dni. In tedaj se prijateljstvo že vtrdi.

Bila sta pa to tudi osebi, da bi storile ne mog-le boljsh znositi skupaj. Obadva velika in suha, oba-dva počasnega govorjenja in tudi počasnega mislje-nja. Pa kaj zato? Polja so bila kmalu obdelana, ži-vine ni bilo mnogo, ker je njuno bogastvo tičalo v gozdovih. Sem je prišel vsako leto lesni trgovec, ku-pil debela, je poiskal, podrl in odpeljal ter plačal. De-nar jima je župan vložil v hranilnico in tako nista imela posebnih skrbi. Za to, kar se je godilo okrog nju in po svetu, se nista nič brigala. Časnikov nista brala, ker nista znala. Če sta šla v nedeljo v cerkev, sta se sicer vstavljala v gostilni, popila nekaj vrč-kov piva, a o politiki se nista menila. Govorila sta navadno o juncih in telicah, ali pa najraje o debelem drevju in gozdu.

Tako sta živele v lepi slogi in miru in pozabi-la na ženitev. Vsak je imel staro kuharico, da mu je kuhala in pospravila po hiši, in obadva sta bila za-dovoljna, ker jima ni bilo treba plačati visokega pla-čila. V resnici sta si pa ti dve znali preskrbeti vsega dovolj za slabše čase.

Ta dva možakarja spreobrniti k svetemu zako-nu, je bil namen Slanjača. In ravnozar je stopal po bregu k njima in sopihal, kot bi imel v trebuhu dva kovaška meha.

„Kar tako v hišo pasti ne smem,“ je mrmral. „Če rečem, vidva se morata tam in tam oženiti, me takoj odpravita. Moram stvar že drugače začeti.“

In v resnici Slanjač ni bil tako bedast.

Najprej poskusi pri Martinu. Slučaj pa je ho-tel, da je bil pri njem tudi Caharija.

Dne 1. januarja: V Petrogradu na Ruskem je nadzorstvo nad tujci sedaj zelo poostreno in se mora vsak tujec, ki pride v mesto, nemudoma javiti policiji. Če tega ne stori, mora plačati do 50.000 mark globe ali pa dobi tri mesece zapora. — Trgovinsko-pogodbena pogajanja s Srbijo se kmalu končajo in se sprejme trgovinska pogodba med Avstrijo in Srbijo. — Listi poročajo, da pride kmalu v Belgrad avstrijski gosposko-zbornični član Baerenreither kot zaupnik zunanjega ministra Aehrenthala, da poizkusi izboljšati razmere med obema državama.

Dne 2. januarja: Bivši italijanski zunanji minister Tittoni bo, kakor se poroča, imenovan za poslanika na Dunaju. — Cesar je podelil ministrskemu predsedniku baronu Bienenrhu veliki križ Leopoldovega reda. — Dne 15. januarja se sestanejo v Pragi češki in nemški poslanci, da se bodo pogajali o delomožnosti češkega deželnege zbora. Skoro gotovo pride do sporazuma med strankama. — Bivši bolgarski ministrski predsednik Danev odpotuje te dni v Carigrad. Politični krogi so mnenja, da pojde v Carigrad kot zaupnik carja Ferdinanda, da prične tam kaj pogajanje za osnutje balkanske konference.

Dne 3. januarja: Pri otvoritveni seji nižjeavstrijskega deželnege zbora so danes nemški nacionalci zopet vložili nujni predlog, naj se uveljavi nemščina kot edini učni jezik v nižjeavstrijskih šolah. Predlog pride v petek na vrsto. — Rumunska zbornica je povišala dohodke vojaških osebam. — Na Turškem so se v Skutariju uprli vojaki, v Stambulu so bili celo boji med mohamedanci in kristjani.

Razne novice.

* **Iz srednješolske službe.** Naučni minister je imenoval začasnega učitelja na državni gimnaziji v Mariboru dr. Ivana Arneja stalnim učiteljem na tem zavodu.

* **Iz finančne službe.** Novo imenovani finančni konceptni praktikan Anton Horvat je odkazan okrajnemu finančnemu ravnateljstvu v Mariboru v službovanje.

* **Iz davčne službe.** Absolvirani učiteljski kandidat Karol Grah je imenovan za davčnega praktikanca v Gornjemgradu; bivši višji gimnazijec Anton Petek za davčnega praktikanca v Mariboru. Davčni asistent Ferdinand Tičar je premeščen od davčnega urada v Rogatcu k davčnemu uradu v Šostanju. Davčni asistent Feliks Prandstätter v Fehringu in začasní davčni asistent Maks Handl v Mariboru sta menjala svoja mesta.

* **Šolske vesti.** Stalni učitelj v Mozirju Karol Majer je imenovan za nadučitelja v Podredu, začasní učitelj pri Sv. Martinu na Pohorju Ivan Lah je postal stalen istotam.

* **Zvršilni odbor Vseslovenske ljudske stranke** je zboroval v ponedeljek dopoldne v Ljubljani. Razpravljalo se je o vsem političnem položaju in se sklenili primerni koraki, ki pa niso za javnost. V imenu koroške politične organizacije je izjavil dr. Breje zaupanje Slovenskemu klubu. Zvršilni odbor je sklenil, da zboruje vodstvo V. L. S. meseca februarja.

* **Kletarski tečaj** se vrši na deželni sadjarski in vinarski šoli v Mariboru od 7. do 12. svečana. Natančnejše pove inserat.

* **Nemški „Schulverein“** bo obhajal to leto 30. letnico svojega obstanka. „Schulverein“ je društvo, ki ima namen, sestavljati in vzdrževati med drugojezičnimi narodi, posebno med Slovani in Italijani, nemške šole in otroške vrtce ter sploh z denarjem razširjevati nemštvo. Največ pa je „Schulverein“ dosedaj prizadel Slovincem. Na Spodnjem Štajerskem že sedaj ni mesta, tga in večje vasi, kjer bi ne imel

„Schulverein“ svoje pogubne šole. Dobrodo naše obrambe se sploh ne dajo primerjati z dohodki „Schulvereina“. Lansko leto so že v začetku oktobra prekorčili en milijon. V začetku lanskega leta je imel „Schulverein“ 17 šol z 32 razredi, a ob koncu leta pa že 23 šol s 40 razredi. Od teh pride na Štajersko 6 šol. Razum tega podpira „Schulverein“ na Štajerskem 5 šol, in sicer v Št. Ilju, v Pekrah, na Pragarskem in v Slov. Bistrici. Od „Schulvereina“ vzdrževane šole na Štajerskem so: Sevnica, Store, Sostanj, St. Lenart, Hrastnik in Velenje. Od „Schulvereina“ ustanovljene, a v javno upravo prevzete šole na Štajerskem so: Laški trg, Rog, Slatina, Vitanje, Konjice, Vojnik itd. Otroške vrtce ima „Schulverein“ na Štajerskem v Ormožu, Slov. Bistrici, Hrastniku in Ljutomeru. Razum tega je „Schulverein“ podpiral otroške vrtce v Marenbergu, Brežicah, Slovenjgradu in Velenju. Nadalje je plačeval „Schulverein“ mesečne podpore 6 učiteljem na Štajerskem. Končno je podpiral „Schulverein“ nemške dijaške doma v Ptuj, Celju in drugod. — Slovenci, posnemajmo Nemce v narodni požrtvovalnosti in darujmo za naš obrambni sklad.

* **Počasi — pa gotovo!** To je geslo frama-zonov in svobodomislecev. Počasi, pa z vso gotovostjo so n. pr. frama-zoni na Francoskem pripravljali tla sedanjim razmeram. Navedimo le nekatere sklepe in postavbe v teku zadnjih 30 let na Francoskem, in videli bomo, da so si frama-zoni že pred 30 leti pripravljali pot. Leta 1880. so škofom odvzeli nadzorstvo pouka v šoli. Istega leta so odpravili nedeljski počitek. Leta 1881. je prišla postava, da otroci niso primorani, učiti se v šoli verouka. Križ so vrgli iz šole istega leta. Leta 1883. so odpravili vojaško mašo. Leta 1888. so uradniki dobili preprovo, skupno v uniformi se udeleževati procesij. Od leta 1873. do leta 1893. so znižali prispevek za katoliško bogoslužje za 11 milijonov in pomnožili za 11 milijonov prispevek judovskemu in protestantovskemu bogoslužju. Leta 1894. so dobili učitelji preprovo, spremljati otroke v cerkev. Leta 1904. se je začel boj proti redovom. Na veliki petek leta 1904. so odstranili križ iz godnih dvoran, Cerkev so oropali vsega premoženja. Sedaj skušajo čisto odkrito na Francoskem cerkev uničiti. — Ali bomo sedaj še verjeli liberalcem, ki zahtevajo, da bi se zmanjšal vpliv cerkve v šoli, da niso proti veri? Ali jim bomo verjeli to, ko vidimo, da naši svobodomiselní učitelji prepovedujejo krščanski pozdrav in mnogo jih niti v cerkev ne hodi? Ne! Liberalcem ne verjamemo prav nič več!

* **Srce za blagor ljudstva** imajo liberalci. V državnem zboru je bila pred Božičem sprejeta pogodba z Rumunijo in pooblastilni zakon. Ustavljali so se z vso odločenostjo kmetki poslanci. Naši poslanci so stori-li vse, da bi odvrnili od ljudstva ta hudi udarec, ki s pogodbo preti. Ia liberalci? Ti pa pridejo in se posmehujejo našim poslancem, ker so se toliko trudili, da bi varovali koristi slovenskega kmeta. Naši poslanci so glasovali proti trgovinskim pogodbam, liberalci Hribar pa je glasoval za pooblastilni zakon. Taki prijatelji ljudstva so liberalni poslanci.

* **Protialkoholna učiteljska zveza** se snuje na Kranjskem. Ta najnovejši pojav med slovenskimi učitelji moramo kar najiskrenejše pozdravljati, kajti ravno učitelji imajo največ prilike, poučiti ljudstvo o strašni vladí alkohola in zanesti med narod delovanje za zmernost.

* **Odpošiljanje brzovoznega blaga s plačilnimi** znamkami na c. kr. državnih železnicah. Z uvedbo novega blagovnega tarifa za lokalni promet na progah c. kr. državnih železnic s 1. prosincem 1910 se spremeni tudi tarifa za odpošiljanje brzovoznega blaga s plačilnimi znamkami v toliko, da se cena glavnih znamk zviša od 50 na 80 stot., dočim ostane cena dodatnih znamk in drugih tarifnih določb nespreme-

njena. Vsaka oprema brzovoznega blaga se tedaj zviša napram dosedanjim taksam za 30 stot. — Glavne znamke po 50 stot. izgubijo z dnem 31. grudnia 1909 svojo veljavo ter jih do 30. junija 1910 postajajo blagajne zamenjavajo za znamke po 80 stot. v enakem vrednostnem znesku.

* **Naši znamkarji.** V krogu znamkarjev S. K. S. Z. je zdaj že mnogo pridnih nabiralcev, ki nas skoro vsak mesec razveselijo z obilno pošiljavo. Kot noveletna darila so nam poslali posebno veliko število znamk gg. Josip Langerssek iz Marnberga, Anton Lekše iz Mozirja in gđ. Marica Traunar-jeva v Braslovčah. Par pošiljatev je bilo brez imena. Pridnim nabiralcem se tudi v letu 1910 priporočamo. Na zdar!

* **Za dijaško kuhinjo** v Mariboru so darovali sledeči p. n. dobrotniki in dobrotnice: Na gostiji g. Fr. Pristonika nabrali gostje 15 K; za kruh sv. Antona 5 K; na gostiji g. Kapuna nabral Knuplež, organist pri Sv. Jakobu v Slov. gor., 10 K; Dr. Vovšek, c. kr. višji sodni svetnik, 10 K; posojilnica v Bistrici, 20 K; dr. Klasine, advokat v Gradcu, 15 K; posojilnica v Makolah, 50 K. Vsem dobrotnikom in dobrotnicam stoteri Bog plati in veselo novo leto!

* **Esperanto.** Se enkrat opozarjamo na esp. slovnico, ki se že tiska. To je ista slovnica, ki jo je nameraval izdati „Slov. esp. krožek“. Da se knjiga hitreje razpeča, smo skrhili nekoliko njen obseg in določili ceno zelo nizko (1.10 K s poštnino). K 5 iz-vo-dom priložimo zbirko zanimivih pripovedk. Kdor hoče razširjati esperanto v svojem kraju, naj naroči po več izvodov, ker jih pozneje ne bo dobili. Naročila sprejema založnik Lj. Koser, stud. tur., Juršinci pri Ptuj, Štajersko.

* **Za obmej e Slovence** so darovali Mohorjani v Ljubnem 50 K, Mohorjani v Solčavi 20 K, Mohorjani v Ribnici 10 K. Zivelí vrli narodnjaki!

* **Za S. K. S. Z.** je daroval g. Jože Vimpolšek v Podredu 5 K 36 v.

Slovenci, darujte za obrambni sklad
S. K. S. Z.

Mariborski okraj.

Maribor. Za združni tečaj v Mariboru se je oglasilo nad 70 udeležencev, izmed katerih se je sprejelo 55 udeležencev. Tečaj se začne v ponedeljek 10. t. m. ob 1/10. uri predpoldan in traja do sobote 15. t. m.

Lajtersberg pri Mariboru. V ned. je bilo v društvu zopet predavanje ki je bilo dobro obiskano. Govoril je dež. poslanec dr. K. Verstovšek o draginji. Sposodilo se je mnogo mnogo knjig in časopisov.

Hoče. Veselica Kmečkoga bralnega društva se je lepo obnesla. Prostorna soba je bila naddano polna. Otvoril je veselico č. g. dekan, ki je pozdravil vse goste, domače in tuje. Nato so mariborski pevci S. K. S. Z. zapeli par lepih pesmic. Govornik v Mariboru je označil pomen in namen mladeniških zvez, na kar se je izvolil odbor. Igra je bila zelo dobro igrana. Med odmori nas je vedno zabaval mariborski pevski zbor. Po končanem vzporedju se je razvila prosta zabava, ki jo je povzdignilo veselo petje.

m Železniška nesreča pri Pesnici. Ob glavni razpravi zaradi železniške nesreče pri Pesnici so bili obsojeni vsi obtoženci. Prometni uradnik Hugo Slansky je obsojen na enoleten strog zapor, pomožni čuvaj Albert Kvas v 18mesečen strog zapor in menjalni čuvaj Leopold Pansi v šestmesečen strog zapor. Kazen je pri vseh treh poostrena z enim postom v mesecu.

m Sv. Lenart v Slov. gor. V neki turodni kazenski zadevi zaradi prestopka udeležbe pri tatvini se je v teku razprave dogladilo, da je obtoženec na

„Dober dan!“
„Dober dan, Bog daj!“ odvrneta obadva. „Kaj prinašaš, Lujz?“
„Kup denarja, če sta pametna in poštena kristjani.“

„Denar — denar — to je prava beseda, katero sliši rad vsakdo, tudi Caharija in Martin,“ reče Martin.

„In kaj je takega?“ vpraša Caharija.
„Rad bi kupil nekaj lesa, ali bolje, veliko lesa, celi gozd.“

Takoj se je začelo. Celi četrť ure so se prepirali, pa še niso bili edini, ker Slanjač itak ni mislil kupiti. Govoril pa je tako, kakor bi hotel imeti celi gozd. In tudi ona dva sta bila vsa v ognju.

„Čakajta,“ je dejal ter hotel iti. „Nova postava sama že potere rogove, ker sta taka skopuha.“
„Nova postava?“ vprašata obadva in gledata osupnjena drug drugega.

„Da, nova postava. In uprav vaju se tiče, in še drugih takih, kakor sta vidva.“

„Naju dva? — Kaka postava je to?“

„Ali še ne vesta? — V državnem zboru je že sklenjeno in župan ima že vse v rokah. Ampak vse mora biti tajno, da ne bo nobene razprtije ter da nikdo ne uide, predno ga pograbiijo ali pa obsodijo na plačilo.“

Kmeta je polila kurja polt.

„Pripoveduj, Lujz!“

Ampak Lujz se obočavljá.

„Nimam časa in žejen sem tudi.“

Takoj je bil na mizi vrč jabolčnika in krožnik svinjine. Novica je bila vredna tega.

Sedaj se Slanjač ni obotavljal, ampak je pošte-no zalagal in pripovedoval.

„Torej še nista slišala ničesar o novem davku? ... Verjamem! ... Časnikov ne bereta in župani ne smejo povedati ničesar. Torej, da povem: V naši ljubi deželi vre in se nekaj kuha, zunaj in znotraj. Vojna, vojna se bliža. K temu se pa rabijo ljudje in denar. Dolgo so tuhtali, kje naj vse to vzamejo. Mladi ljudje so itak skoraj vsi pri vojakih in davki so tudi že veliki. Tu so se pa spomnili onih moških, ki še niso oženjeni, ali pa se nočejo ženiti, kakor sta na primer vidva. Po novi postavi morajo torej vsi taki do 50. leta starosti in vojakom, ki nimajo, drugi pa plačati po posestvu. Za denar se kupi orožje. Tako na primer, kateri ima malo, kupi puško, bogatejši sabljo, tretji konja in na vaju bo gotovo prisel kanon.“

„Kanon?“ zavili Martin. „Ali je drag?“

„1000 K gotovo, divrne Slanjač. Sve se to plača vsako leto, ker kanoni se izrabijo in pokvariijo.“

„1000 K — vsako leto — vsega je konec!“ stoka Caharija.

„Kaj jočeš! Gospoda reče, ako ima kdo ženo, ga ne stane nič, ker ga že žena dovolj stane.“

„Ali 1000 K! — Ali ni nobene rešitve?“ vpraša Martin.

„Nobene! Župan ima skrivne listine vseh samcev, ter je pošlje gospodi, in nekoga lepega dne ti pridejo v hišo in plačaj.“

„In to velja samo za samce?“ pozveduje Caharija.

„Seveda! Gospoda pravi: Samci nimajo žene in nobenih otrok, ti naj plačajo ali sp pustite postreljati. Nikomur ne bo žal zanje.“

Caharija pobesi glavo in Martin molči, kakor riba.

„Mhm.“ si misli Lujz. „Dobro gre,“ ne pove pa ničesar več, izpije jabolčnik in obljubi, da še pride radi lesa enkrat.

Res se napoti za tri dni zopet h kmetoma. Najprej obišče Martina. Takoj je opazil važen Martinov obraz, ki je bil tokrat sam. In ko mu ta mesto odzdrava ponudi jabolčnik in svinjino, je bilo Slanjaču jasno, da je začela pšenica cvesti. Naredi se pa kolikor mogoče nevednega in začne pogovor o kupčiji s lesom.

„Ti“, reče Martin. „Ali rabiš zelo nujno les?“

„Da in ne. Gre se za to, da naredim kupčijo, ker od zraka se ne da živeti.“

„Les ne beži. Jaz in Caharija imava namreč s teboj važnejše stvari.“

„Dobro, Martin, dobro! Če le kaj nese?“

„Veš, midva sva se namreč pogovarjala o novem davku. Pa predno kupiva vsako leto kanon, ali se pustiva postreljati, raje —“

„Nu, kaj raje?“ vpraša navidez radovedno Slanjač.

„Ne smeš pa nikomur nič povedati, kar ti povem!“

(Konec prihodnjik.)